

هائای ژیان

کۆمهله‌وتار

پیدا چوونه‌وه و هه‌لبژاردنی وتاره‌کان

ره‌حمان فه‌رامه‌ری (شۆرش)

سرشناسه: فرامرزى، رحمان، ۱۳۵۸ - گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور: مانای ژيان (کۆمهله وتار)،
پیداچوونه و هه‌لبژاردنی وتاره‌کان: ره‌حمان فرامهرزى (شورش)

مشخصات نشر: سقز: انتشارات خانى، ۱۴۰۲

مشخصات ظاهري: ۳۰۹ ص: ۱۳ × ۲۱ س.م.

شابک: ۹۷۸۶۲۲۵۴۱۷۰۰۶۹

وضعیت فهرستنویسی: فیبا

یادداشت: زبان: کردی.

موضوع: کتاب حاضر گردآوری ترجمه‌هایی به زبان مختلف از نویسندگان متفاوت است.

موضوع: زندگی - مقاله‌ها و خطابه‌ها

موضوع: Life - Addresses, essays, lectures

رده بندی کنگره: BD ۴۲۵

رده بندی دیویی: ۱۲۸

شماره کتابشناسی ملی: ۹۲۸۶۶۰۶

خانى

مانای ژيان

(کۆمهله‌وتار)

پیداچوونه و هه‌لبژاردنی وتاره‌کان: ره‌حمان فرامهرزى (شورش)

پیداچوونه: جه‌مال کاره‌شى

بایهت: فەلسەفە

چاپی یه‌کەمى خانى - ۱۴۰۲

تیراژ: ۱۰۰

شابک: ۹۷۸۶۲۲۵۴۱۷۰۰۶۹

ده‌زگای چاپ: خانى

رووبەرگ: ئه‌سرىن کاکى

په‌رراژین: ئومید موقه‌دده‌س

نرخ: ۲۵۰ هزار تمه‌ن - ۸۰۰۰ دینار

سەقز، مەیدانی هەلۆ، چاپەمەنی خانى، کتێب‌فروشی هونەر و ئەندیشه

www.kurdbook.ir 98 87 36308402 @xanipub xanipub

هه‌ر جۆره‌ بلۆکردنه‌وه‌ی هه‌موو یان به‌شیک لهم کتێبه‌، به‌ شێوه‌ی ده‌ق، ده‌نگ یان شانۆ
و... به‌ی نه‌زاهه‌ندی نووسەر و چاپه‌مه‌نی، کارێکی نایاسایی و ڕێگه‌ی نه‌دراره‌.

پیشکش به دایکم و هاوژینی خوشه‌ویستم
که گه‌وره‌ترین و گرینگ‌ترین مانای ژیانمن

www.ketab.ir

پښت

- پښه کی ۹
- مانای ژيان ۱۹
ريچارډ تيلور او: په حمان فراهمرزی (شورېش)
- نايا مهرگ مانا به ژيان ده به خشيت؟ ۳۷
بروک نالان تریزئیل او: په حمان فراهمرزی (شورېش)
- فلسفه‌فې زمانې و مانای ژيان ۷۱
کې نیلسین او: په زاسوهرای
- له باره‌ی په سټلګردن و پوت کردنه‌وې ویستی ژيان ۱۱۱
نارتور شویتنهاویر او: نه‌حمده غولامی
- سارتر و مانای ژيان ۱۳۷
جولیان یانگ او: په حمان فراهمرزی (شورېش)
- مانا و نه‌زموونی ثابینی ۲۰۱
جان هیک او: نه‌حمده غولامی
- تنگ‌زیستانسیالیزم له نتوان سروشت و فره‌نگ دا ۲۳۱
په‌رف. زیما او: ناکو عه‌یاسی
- نابزورډ، یاخی بوون و کوتایی میژوو له پروانگه‌ی نالییر کامزوه ۲۴۱
فریدریک برووتو او: ناکو عه‌یاسی
- بی‌مانایی ۲۶۳
تامس نیگل او: په حمان فراهمرزی (شورېش) / حومیرا داپنی (له‌یلا)
- میتروپول (گه‌وره‌شار) و ژيانی زه‌ینی ۲۸۷
کیپرک زیعیل او: نه‌سیم غولامی

پیشہ کی

۱۔ پرسى مانای ژيان له کوټوه هاتووه؟

مرؤف له سهرده مانى كونه وه، واته له و كاته وه كه له به راورد له گهل
ناژه له كانى تر دا له خوى به ناگا بوته وه، كومه لىك پرسىارى گرنك
سه بارهت به و جيهانه و اتى دا ده ژى هاتو ته ميشكيه وه. گرنك ترين
پرسىاره كان كه مرؤفان بو هه تاهه تايه سهرقال كردو وه نه مانه ن: تيره كوټيه؟
تيمه بو هه ين؟ تيساكه ده بى چى بكه ين؟ نه م دنيايه له كوټايى دا چى
به سهر ديت؟ كامه راسته و كامه خه ياله؟ و هته.

له راستى دا مرؤفه سهره تايه كان به شيكى زور له كانى خويان بو نه وه
تهرخان ده كرد كه وه دواى بژيوى ژيان و زيندو و مانيان بكه ون. به لام هه بوو
هه نديك كات كه له دنياى نه و پندا و يستيانه ده هاته دهره وه، ده چو وه ناو
فكرى خويه وه و هه ولى ده دا ولا ميك بو نه م پرسىاره سهره تايانه
بدوزيته وه، يان ته نانهت پرسىارى تازه بخولقيتيت. زانا يانى دترينه ناس
پتيان وايه گه وره ترين جيا وازيه ك كه مرؤفى هومؤسا پيټنس له گهل
جو ره كانى تر هه ببوو هه نه و فكر و خه يالاته كومه لىانه يه كه دواتر ناوى
نوستووره و لى نرا؛ جيا وازيى نوستووره له گهل خه يالى تاكه كه سى له وه دايه
كه نوستووره كان خه يالاتيكي كومه لى برون و كه سانيك پيكه وه نه و
خه يالاته يان به شيوه و هاو بهش پيك ده هيتنا و له پتيان دا هه وليان ده دا،
به لام نه و نوستوورانه به كه لكى چى ده هاتن؟ له راستى دا كاتيكي

مرۆڤه‌کان و لا میکی نه‌وتو و راسته‌قینه‌یان بۆو پرسیارانه نه‌ده‌دۆزییه‌وه
هه‌ولیان ده‌دا به‌خه‌یالاتی خۆیان و له‌پرووی کۆمه‌لیک پرووداو و به‌لگه‌ی
به‌رچاوه‌کیی خۆیانه‌وه و لا میک بۆ نه‌م پرسیارانه بدۆزنه‌وه و هه‌ر هه‌موویان
باوه‌ریان پتی هه‌یت.

به‌لام و لا مه‌کان به‌پتی کۆمه‌ل و جفاک جیاواز بوون. نه‌و جیاوازییه‌ش
به‌هۆی جیاوازیبوونی دنیای ده‌ورو به‌ریان و پرووداوه‌کان و نه‌زموونه‌ تایه‌ته
زه‌نییه‌کانیان بو. هه‌ر نه‌و جیاوازیانه زۆر جار ده‌بوون به‌هۆی جیاوازیی
زۆرتری کۆمه‌لانی خه‌لک که هه‌ندیک جار شه‌ر و پیکدادان له‌نیوانیان دا
پرووی ده‌دا؛ له‌نه‌نجام دا یان په‌کیان به‌سه‌ری دا زāl ده‌بوو و نوستوروی
خۆی به‌سه‌ردا ده‌سه‌پاند یان هه‌ولیان ده‌دا کۆچ بکه‌ن و لیک دوور
بکه‌ونه‌وه. هه‌لته‌ت جباری واش بوو که تیکه‌ل ده‌بوون و نوستوروی
هاوبه‌شی نوێیان به‌دی دنا.

نه‌و نوستورانه کارکردیکی زۆر گرنگیان بۆ نه‌م جفاکانه هه‌بوو: نه‌وان
مانا و نامانجی ژبانی خۆیان له‌و نوستورانه‌دا وێنا ده‌کرده‌وه و به‌جۆریک
به‌رچاوی خۆیان له‌دنیای ترسناکی نه‌ناسراو و لێلی ده‌ورو به‌ریان دا پروون
ده‌کرده‌وه. نه‌وان ورده‌ورده‌ فیر بوون بۆ هه‌موو پرسیاره‌کان و لا م‌داتاشن.
هه‌رچه‌ند به‌رده‌وام خه‌ریک بوون دنیای ده‌ورو به‌ری خۆیان ده‌ناسی و
ولامی هه‌ندیک پرسیاریان ده‌دایه‌وه و هۆکاری کۆمه‌لیک پرووداویان پروون
ده‌کرده‌وه، به‌لام دیسانیش پرسپاری نوێ دروست ده‌بوو و ناچار ده‌بوون
وه‌دوای ولامی نوێ بکه‌ون. کاتیک نه‌یاندته‌وانی و لا میکی بۆ بدۆزنه‌وه،
ده‌ستیان ده‌کرد به‌چی کردنی نوستوروی تازه.

له‌راستی دا جیهان نه‌وه‌نده‌ گه‌وره و سه‌یروسه‌مه‌ریه‌ که ته‌نانه‌ت
تیستاکه‌ش دوا‌ی هه‌زاران سال، هیشتا هه‌ر پرسپاری نوێ دیته‌ ناراهه‌.
تیستاکه‌ نه‌ک هه‌ر ولامی زۆر پرسپارمان بۆ پروون نه‌بۆته‌وه، به‌لکوه‌
پرسپاری وامان دۆزیوه‌ته‌وه که وێده‌چی هیچ کات نه‌توانین ولامی

بدینه‌وه. نیستاکه ده‌زانی که پانی و به‌رینی جیهان نه‌وه‌نده زۆره که
ته‌نانه‌ت بۆمان ویناش ناکریت نه‌گه‌ر هه‌موو ژیانیشمان سه‌رقالی
لیکۆلینه‌وه بین.

۲- سه‌باره‌ت به‌ مانای ژیانمان چیمان کردووه؟

هه‌روه‌ک پیشتر باسمان کرد بۆ ماوه‌ی ده‌یان هه‌زار سال مروف‌ توانایه‌کی
زۆر که‌می هه‌بوو بۆ ناسینی جیهان و دۆزینه‌وه‌ی ولام بۆ پرسیاره‌کانی.
به‌لام لانی که‌م له‌ یۆنانی کۆنه‌وه‌ وهرچه‌رخائیکی نوێ له‌ میژووی
مروفایه‌تی‌دا پرووی دا. نه‌وه‌ی که‌ نال وگۆڕیکی زۆر که‌وره‌ی پتیکه‌ینا،
گرینگیدان به‌ عه‌قڵی مروف‌ بوو که‌ فه‌لسه‌فه‌ی خولقاند. فه‌لسه‌فه‌ ریک
هاوواتای چه‌مکی کشتی‌ زانست بوو. واتا ناسینی جیهانی ده‌روه‌ به
به‌لگه‌ و هۆکاره‌یناوه‌ له‌ پێی عه‌قڵ. فه‌له‌سه‌روفه‌کان که‌وتنه‌ شوین
دۆزینه‌وه‌ی په‌گ و ماکی جیهان؛ نه‌وه‌ی که‌ جیهان له‌ چی دروست بووه.
نایا بوونی هه‌یه‌ یان نا؟ چۆن ده‌توانین جیهان بناسین؟ چاکه‌ و خراپه‌ چیه‌
و چۆن پێناسه‌ ده‌کریت؟ و هتد.

دواتر چه‌ند که‌له‌ فیلسوفی زۆر که‌وره‌ هاتنه‌ ناراوه‌ که‌ میژووی
مروفایه‌تیان بۆ هه‌تا هه‌تایه‌ گۆڕی. گرنگ‌ترین نه‌و که‌سانه‌ نه‌فلاتوون و
نه‌ره‌ستوو بوون که‌ وه‌ک که‌وره‌ترین فیلسوفانی میژووی کۆن ده‌ناسرین.
نه‌وه‌ی که‌ نه‌وان کردیان چی‌کردنی ده‌زگایه‌کی فکری فه‌لسه‌فی بوو بۆ
ناسین و ناساندنی جیهان. نه‌فلاتوون وه‌ک به‌که‌م به‌دیه‌ینه‌ر و خولقینه‌ری
فه‌لسه‌فه‌ی نایدیالیزم له‌سه‌ر نه‌و باوه‌ره‌ بوو که‌ تیمه‌ ناتوانین ته‌نیا باوه‌ر به
زانسته‌ هه‌سته‌کیه‌کان بکه‌ین. نه‌و ده‌یگوت هه‌موو دیارده‌یه‌ک و چه‌مکی
جگه‌ له‌ نه‌و واقعه‌یه‌ ده‌ره‌کی و به‌ره‌هه‌ستیه‌ی هه‌یه‌تی، نایدیایه‌کی
حه‌قیقی هه‌یه‌ که‌ له‌ جیهانی نایدیادایه‌ و نه‌و نایدیایه‌ نمونه‌ی ته‌واو و
ته‌واوکۆی نه‌و دیارده‌ یان چه‌مکه‌یه‌. نه‌ره‌ستووش، که‌ شاگردی نه‌فلاتوون

بوو و وهك فـهـیـلهـ سـروـفـیـكـی سـروـشـتـخـواـز دـهـنـاسـرـیـت، كـۆـمـهـلـیـك
گـۆـرـاـنـكـارـیـی گـرـنـگـی هـیـتـایـه ناو فـهـلـسـهـفـهـی تـهـفـلاـتـوـنـهـوه و بـهـتـایـبـهـت لـه بـواری
تـهـخـلاـقـدا جـیاوازیـهـكـی بـهـرچاویان لـه گـهـل یـهـكـتر هـهـیـه.

تـهـفـلاـتـوـن پـنـی وـابـو هـهـر چـه مـكـیـكـی تـهـخـلاـقـی، نـمـوـنـهـی تـهـواو و
تـهـواو كـۆـكـهـی لـه جـیـهـانـی نـایـدـیاكـان دایـه و لـه بـهـر دـهـسـتـی تـیـمـه نـیـه. بـهـلـام تـیـمـه
دـهـبـن هـهـول بـدـهـیـن بـهـر و تـهـو نـمـوـنـه نـایـدـیا لـه بـرـۆـیـن. لـهـولـا شـهـوه، نـهـرـهـسـتـو
بـهـخـتـهـوـر یـی مـرۆـفـی بـه مانا و ئامانجی ژیان ناو دـهـبـرد و پـتـنـاسـهـیـهـكـی
تـایـبـهـت ی بۆ بـهـخـتـهـوـر ی هـهـبـو. تـهـو پـنـی وـابـو بـهـخـتـهـوـر ی بـرـیـتـیـه لـه پـاگـرتـی
حـالـهـتـی مـامـنـاوهـنـد لـه ژیان دا، هـهـر بۆ یـه پـهـیـر و كـردـنـی تـهـخـلاـقـی
فـهـز یـلـه تـخـوازی پـتـشـیـار دـهـكـرد و فـهـز یـلـه تـیـشـی بـه حـالـهـتـی مـامـنـاوهـنـد لـه نـیـوان
ز یـدـهـپـرۆ ی و كـه مـرۆ ی دـهـنـاسـی. لـه لای تـهـفـلاـتـوـن مانا و ئامانجی ژیان ی
تـیـمـه تـهـوه بـو كـه بـهـر و تـهـو نـایـدـیا لـه جـیـهـان ی سـهـروو بـرۆ یـن و هـهـول بـدـهـیـن
خـۆـمـانـی لـی نـز یـك بـكـه یـنـهـوه بـهـلـام نـهـرـهـسـتـو دـهـیـگـوت هـو نـهـری تـیـمـه تـهـوه یـه
كـه نـاسـتـی مـامـنـاوهـنـدی نـیـوان ز یـدـهـپـرۆ ی و كـه مـرۆ ی بـدۆ ز یـنـهـوه و بـهـم جـۆـرـه
لـه پـیـگـای پـتـكـهـیـتـان ی هـاوسـهـنـگـی، بـگـهـیـن بـه بـهـخـتـهـوـر ی.

دوا ی هاتنی کریستانییهت و به جۆریك دامرکانی ناگری فـهـلـسـهـفـه بۆ
ماوهیهکی دوورودریژ، نهوهی مانای ژیان ی پتـنـاسـه دـهـكـرد نایینی عیسا بوو.
نایینه کانیش وهك فیلسوفه گهـوـرـهـكـان، هـهـولـیان دا خـوـیـنـدـنـهـوـه یـهـكـی
گـشـتـیـان سـهـبـارـهـت بـه جـیـهـان هـهـبـیت، و هـهـولـیان دا لـهـو دـهـزگـای فـکـریـهـی
خـۆ یان دا ولایمی نهو پرسیاره گرنگانهی مـرۆ ف بـدـهـنـهـوه كـه پـتـشـتر باسـمـان
كـرد. بـهـلـام بـه پـتـچـهـوا نـهـی كـه لـه فـیـلـسـوـفـهـكـان ی پـتـشـتر، لـیـرـهـدا نـیـتر عـقـلـی
مـرۆ ف ناوهندی لیکدانهوه و بیرکردنهوه سـهـبـارـهـت بـه جـیـهـان نـهـبـو؛ بـهـلـكـو و
نهوهی وهك داپژهر و بنیاتنهری مانا دهناسرا و دهناسیندرا، جیـهـان ی سـهـروو
بوو كه خودای لی بوو و له رینی پتـغـهـمـبـهـرـانـهـوه گـیـرـا نـهـو ی خـۆ ی لـه جـیـهـان
بـه تـیـمـه رـا دـهـگـه یـانـد. هـهـلـبـهـت نایینه کان پتـشـتر یـش هـهـبـو و بـه تـایـبـهـت نایینی

جووله که له پیتش دا نهو دهوهری گتیرابوو. به لام جیاوازییه که لیره دا نهووه بوو که فیلسوفانی نایینی چاخنی ناوین له فلهسه فیهی عه قلگه رای یۆنانش بۆ پروون کردنه وه و به لگانندن و هۆکارهیتانه وه که لکیان وهرده گرت. به تاییه ت فلهسه فیهی نه ره ستوو دواتر بوو به گرنگ ترین پینگا بۆ ناراسته کردنی بورهان و هۆکارهیتانه وه له ناو نیسلام و موسولمانان دا. نیسلام که به جوریک دوایین نوێن کردنه وهی کریستانییه ت بوو، که لکیکی زۆری له فلهسه فه و خویندنه وهی عه قلانیی نهو، واته نه ره ستوو، وهرگرت و به جوریک نه یهیتشت چرای فلهسه فه له چاخنی ناوین دا بکوژیته وه و بۆ پیناسه کردن و دیاری کردنی مانای ژیان، نایین و عه قلی تیکه ل کرد.

جیاوازیی گه وهی پیناسه ی مانای ژیان له جیهانی نایین و فلهسه فه دا نهووه بوو که له جیهانی فلهسه فه دا عه قل وهک ژیده ری سه ره کی بۆ ناساندنی جیهان و داپشتی مانای نهو داده ترا به لام له جیهانی نایین دا نهووهی که سه رچاوه ی زانست بوو بهر له هه موو شتیک نیمان بوو. هه لبه ت له وتاری "مانا و نه زموونی نایینی" دا به جوانی و به وردی باس لهو بابته کراره و خویندنه رانی نهو کۆمه له وتاره ده توانن که لکی لی وهر بگرن. له ویدا باس له وه کراره که نایینه ناسمانیه کان به گشتی خویندنه وه یه کی سه روو عه قلیان بۆ مانا هه بووه.

۳. خویندنه وهی چاخنی مۆدیرن بۆ مانای ژیان چییه ؟

دوای پۆتیسانس و هاته نارای مۆدیرنیه ت و بابته نوێه کانی، پروانیتیکی تازه سه باره ت به عه قل و نه زموون هاته ناراه. له لایه که وه عه قلگه رای له پیتی دیکارته وه پشویه کی تازه ی هاته وه بهر و له پیتی که ساتیکی وهک تیسپینززا و کاته وه پیناسه یه کی نوێ له ژیان و مانا کرا. به لام له م لاه، له پیتی فیلسوفانیتیکی تره وه وهک جان لاک، بارکلی، هابز و هیروم و ... نه زموونخوازی جی پیتی خۆی له ناو زانست دا قایم کرد و له ویشه وه

پروانیتکی نوئ سه بارهت به ناسینی جیهان هاته ناراهه. خالی هاوبه شی هر دووکیان نهوه بوو که مرؤف زؤر به خهستی بوو به ناوهندی بیر و نه ندیشه، و بهم شتویه عه قلانییهت ده ورئکی گرنگتری له پتناسه ی جیهان دا گیرا. خالی تایهت لیره دا نهوه بوو که نه زموونخوازی هر بهوه رانه وستا و بۆ وینه که سیک وه ک هیوم دهستی کرد به داروو خاندنی بورهانی هۆکار و به لگانده کانی پتشیوو سه بارهت به خودا و جیهانی ناخهت و غهیب و ... به گشتی، ههول درا لاقی مانا و نامانجی ژبان، وهک زؤر شتی تر، له ناسمان جیا بکریتتهوه و یه کسه ر بیتته سهر عهرز. هیوم به هیزترین به لگانندی میژووی دژی ناین ناراسته کرد. گرنگی نهو رهوته نهوه بوو که دواتر بوو به هۆی وهر چه ر خانیکی گه وره له پتناسه کردنی جیهان، وه به گشتی دهوری ناین به رته سک کرایه وه و هه ل و مه ر جیک ره خسا بۆ نهوه ی دواتر هیچ به پاشکاو ی رایگه بینیت که ئیتر "خودا مردوه!"

نیچه ده یگوت هیچ به لگاندیک ی عه قلی یان زانستیمان بۆ سه لماندنی خودا نییه؛ که وایوو پتویسته بنه مای فکری چهنده رار ساله له بنه ره ته وه دابر ئیژریتته وه و مرؤف بکریتته چه قی جیهان و هه موو شته کانی تر وه لا بنریت. نیچه به و نه نجامه گه یشته که ده کرئ بلنن جیهان هیچ نامانج و نه نجامیکی له پشت نییه و یه کسه ر پووچ و بی مه به سته. مرؤف فری دراوه ته ناو نهو جیهانه پووچه وه و ته نیا خواستی ده سه لاته که به سه ر ناکاری مرؤف دا زاله و بۆ نه م لاونه ولای راده کیشیت. بهو شتویه ته ختی هه زاران ساله ی مانا و نامانجی نه و دنیا یی و خودایی و ناسینی بۆ ژبان یه کسه ر وه رگه پا و مرؤف چیی تر جی پتیه کی قایمی نه بوو که به خاتر جه می له وه وه بینن مانا بۆ ژبانی خۆی بدوژیتته وه و ره چاوی بکات.

دوای نیچه بوونگه راکان هاته ناراهه که بن گومان دره وشاوه ترین که سایه تیی نه وان، ژان پۆل سارتره. سارتر فیلسوف و نووسه ریکی

به ناوبانگ و گه وره به که تهنانت له کاتی ژبانی خۆی دا وه ک گه وره ترين
فيلسوفی زیندوو ده ناسرا. به بر وای سارتر جیهان یه کسه ر پووج و
بێ نامانجه و نه وهی ده بی مانای پێ به خشیت، خودی مروفه. نه و پنی وایه
مروفه کان نازادن که هه رکام مانایه ک بۆ ژبانیان دارپژن و مه رج نییه مانای
ژبانی که سینک له که سینکی تر باش تر و په سندرکاو تر بیت.

سارتر هه روه ها پنی وابوو که مه رگ ده ورێکی گرنگی بۆ مانا به خشین
به ژبانی مروفه هه یه. له و بر وایه دا بوو که نه گه ر مه رگ نه بی
هه لبار دتیکیش نامینیت و مروفه هه تاهه تایه له و جیهانه دا به ره هه للا ده بیت
و چیی تر به پتو یستی نازانیت کارێک بکات و بریارێک ده ربکات، به لام
کارێکی تر نه کات یان بریارێکی تر ده رنه کات. چونکه هه تاهه تایه ی بوون
ده بیته هۆی نه وهی که هانده رێکی ده روونی نه بی بۆ هه ولدان. کات
هه تاهه تایه درپژ ده بیته وه و مروفه له و ژبانه هه رمانه دا بی تین و گوپ و
هانده ر ده میتیته وه و بێ گومان تووشی ده ربه زبوون ده بیت. به لام هه بوونی
کو تایی و مه رگ، ده بیته هۆی نه وهی که هه ست به سنووردار بوونی ماوهی
ژبانمان بکه یین و ناچار بین بریار بده یین هه ندیک کار و به و نامه بۆ ژبانمان
هه لبارێزین و نه وانی دیکه وه لا بنیین. به م جۆره ده کریت بلتین خواهه نی
ما فی هه لباردن و نازادی ده یین. تهنانت سارتر پنی وابوو له و ولاتانه ی وا
دیکتاتۆری و توتالیتاریانیزم و سه ره پۆیی و دیکتاتۆری له سه ر کاره، نازادی
مروفه زیاتره هه لبه ت ره نگه سه ره تا پتکه نینمان به و وته یه بیت، به لام
کاتی که هۆکاره ی تانه وه که ی ده بیسین بێ گومان پامان ده گوپیت. سارتر
ده لی کاتی که له ولاتی که دا نازادی تاکه که سی و کۆمه لایه تی به ته واوه تی له
نارادا بیت، مروفه کان هۆکارێکی نه و تو بۆ کار و چالاکی نایینه وه و
بیانوویه کی نه و تو یان بۆ دارشتنی مانا بۆ ژبانی خۆیان نییه، به لام له و
ولاتانه ی که کیشه ی سیاس ی و کۆمه لایه تی زۆره، ده یان رێکه و جیگه ی
چالاکی و هه ولدانت هه یه بۆ چه سپاندنی ئیراده ی خۆت. واته مروفه زۆر

به هاسانی کار ده بینته وه بۆ نه نجام دان و پیناسه کردنی مانا بۆ ژيانی خۆی. هەر بۆیه له ولاته نازاده کانی جیهان دا، بۆ نمونه ده بینین پێژهی به شداریی خه لک له هه لپاردن دا له چاو ولاتانی تر یه کجار که م تره. ههروه ها ناستی خه مۆکی، بێ هیوایی و خۆکوژییش له وان دا زۆر تره. چونکه م رۆفه کان تووشی بۆشایی ده رووینین و هه ست ناکه ن کاریکی نه وتو هه یه بۆ کردن و ده ورێکی گرنه گ هه یه بۆ گێران.

ده سه که وته کانی نووسهر و توێژه رێکی به ناوبانگی وه ک ئیکتۆر فرانکیلیش هەر نه وه پشت راست ده کاته وه. فرانکیل له کتیبی م رۆف به دوای مانادا ده لێ نه وه که سه نه ی که هانده رێکیان بۆ ژيان تی دا بوو زۆر پێدا گرانه تر هه ولپان ده دا زیندوو به میننه وه و به رگه ی دۆخی نامرۆفانه ی نۆردووگا کانی نازیه کان بگرن. نه وه مانایه ده ی توانی ناگاداری له نه خۆشیک، خزمیک، مێداییک یان شتیکی له م شتوانه ییت، یان هەر مانایه کی دیکه که نه وه که سه له ژيانی خۆی دا به شتیه ی نابه ناگا بۆ خۆی دانا بوو.

۴- ژيانی نوێی م رۆفی شارنشین و مانای ژيان

هه لبه ت یه کیکی دیکه له وه هه ندانه ی که ده کری بۆ باس له مانای ژيان له سه ری بدوین و پێویسته له بهر چاوی بگرین، ئال و گۆرپێکی گرنه که دوای مۆدێرنیته له ژيانی تاکه که سه یی م رۆفه کان دا به شتیه ی کرده یی هاته ناراهه. دوای پێکهاتنی که وه ره شاره کان و پێداویستییه تایبه ته کانیان، زۆر بابته ی ژيانی خه لک به شتیه ی کرده یی ئال و گۆرپێ به سه ردا هات. م رۆفه کان تاق که وته وه و ناچار بوون مالتاوییه له که وه ره مالتا یی کۆن بکه ن. نه وه شته ش بوو به هۆی نه وه ی که ده ور و کاری نه وان له ژيان دا

نال و گۆرینکی بنه پیتی به سهردا بیت. تاکه کان پتویست بوو له ژبانی
 یه کجار تایبه تی کراودا هه رکام لیها توویه کی تایبهت بۆ خۆیان دهسته بهر
 بکه. کار و پیشه دهوړینکی گرنکی له شوناسی مروفدا گتپړا و له لایه کی
 تریشه وه لایه نه میراتیه کانی شوناس، وه ک په گه ز و په نگی پتست و
 پتوه ندیه بنه ماله یی و هۆزیه کان، پۆزه پۆز گرنگیان کهم ده بۆوه. تاک
 به ته وای تاق که و ته وه. ده بوو خۆی هه ول بدا و خۆی له و جیهانه
 بی پستیوان و بی به زه ییه دا بدۆزیته وه. جیهانیتیک که سهرمایه داری
 پتناسه که ری به ها کانیه تی و رکابه ری و بازاری نازاد و بی به ربه ست
 گرنک ترین دهوړی تی دا ده گتپرت. نه و رکابه ری به پپانه وه یه هه موو ژبانی
 تاکي دا گرت. به هاتنه نارای به ره مه پتانی پتیه زۆر و پتویستی
 نوی کردنه وه ی پتیا و پتیه کان بۆ فروشی هه ره زیاتر، پیشه سازی مۆد
 پهیدا بوو و به جۆرینک دهستی به سهر ژبانی تاک دا گرت، وه دوی
 به زاندنی هه موو سنووره کان، له پنی کلوبالیزمه وه، مه سرف کردن بوو به
 نایینی ناداری هه موو خه لکی جیهان. تیتست که پتیه پتیه ناماژه بکریت
 به وهی که مه سرف کردنی هه رچی زیاتر بۆ به رده وام سووراندنی چه رخی
 پیشه سازیه کان، بۆته مانای سهره کی مروف له جیهانی سهرمایه داری دا،
 که بی گومان کهس نه پتوانیوه له دهستی ده ربجیت. کاتیک له و کۆمه لگایه دا
 چاو له هه ر چین و تووژینک ده که ییت، ده بینیت به دوی نه وه وه یه که
 خیراخیرا نال و گۆری کاتی به سهر شتوازی ژبانی دا بینیت، به م شتیه یه
 به پروونی بۆت ده رده که ویت که مانا و نامانجی ژبانی خه لک دیسان له
 پنی نایینیکه وه دارپۆراوه. به لام سهیر نه وه یه که کهس نه وه به نایین نازانیت
 یان ناگاداری نییه. نایینیک که بروای به خودا و جیهانی به ری و غیب و
 بابته تی له م چه شنه نییه، به لکوو ته نیا و ته نیا بروای به نال و گۆره، هه لبت
 نال و گۆرینکی نامانج دار؛ به لام نامانجه که ی خودی خه لک دیاری ناکه،
 به لکوو خاوهن پیشه سازیه زه به لاهه کان و سهرمایه داران دیاری ده که ن.